

הנדון: תוכניות חינוך לחיילי וקציני צה"ל

בקשה לפי חוק חופש המידע

מכובדי,

א. ביום 13.8.18 פורסמה באתר צה"ל הודעה [להלן: "הודעת צה"ל"] בעניין מכוני החינוך בצה"ל, ולפיה בעקבות החלטת הרמטכ"ל, רא"ל במילי גדי איזנקוט לצמצם את מספר הגופים האזרחיים שיעסקו בהעברת תכנים חינוכיים בצה"ל: "חיל החינוך והנוער הגדיר לכל גוף את הנשאים עליו הוא אמון בעבודה מול הצבא, ואת המרצים המאושרים לעמוד מול החיילים. לכל מכון גם הוגדרו הדרגות מולן הוא יכול לעבוד כאשר החלוקה - חיילי חובה ומעלה, פיקוד זוטא, סרן ומעלה וסא"ל ומעלה".

בסיומה של הודעת צה"ל צורף קישור לקובץ [להלן: "הקובץ"], המכיל את רשימת המכונים המורשים ופירוט רשימת התוכניות והדרגות המורשות עבור כל מכון ומכון.

מצ"ב לנוחותכם הקובץ בנספח לבקשת מידע זו

ב. להודעת צה"ל קדמה סערה ציבורית בנוגע להטיה פוליטית אפשרית המתבצעת על ידי חלק ממכוני החינוך, לדיון הציבורי ולפעילות משפטית בנושא זה היה שותף ארגון לביא, וכפי העולה מהודעת פרקליטות המדינה בע"מ 1199/19 [לביא נ הממונה על חופש המידע בצה"ל] בדיון מיום 18.11.19, פעילותו בנושא היוותה את הרקע להודעת צה"ל.

ג. ברם, למרות הודעת צה"ל שמטרתה שנועדה להוכיח את הגיוון במכוני החינוך המורשים להעביר תוכניות חינוכיות לקציני צה"ל, ממידע המצוי בידי ארגון לביא עולה חשש,

שהתקשרויות משרד הביטחון וצה"ל עם מכוני החינוך בתוכניות לקצינים בדרגות סא"ל ומעלה וסרן ומעלה, אשר עוסקות בנושאים דוגמת "ערכים" "זהות ותודעה יהודית" "חברה ישראלית" וכדו', אינן מביאות לידי ביטוי את מגוון הדעות הקיים בחברה הישראלית, וזאת בין היתר **עקב שוני בהיקף ההתקשרויות בפועל**, בין צה"ל ובין המכונים השונים, והעדפת מכונים בעלי אוריינטציה פוליטית מסוימת על פני מקבליהם ועוד.

ד. ביום 01.12.2019 שלחנו בקשה במסגרת חוק חופש המידע בבקשה לקבל את המידע להלן. בתאריכים 18.02.2020 וכן 25.02.2020 (מסי תיק 13794) התקבלו תשובות משרד הביטחון לבקשה. התנאים העולים מהתשובות (סעיף 2. מתשובתכם ביום 18.02.2020) מחזקים את טענותינו בסעיף לעיל שישנה העדפת התקשרות עם מכונים מסוימים על אחרים.

ה. בנוסף בהקדמה לתשובה מיום 18.02.2020 נאמר: "נקדים ונציין כי חלק ניכר מהמידע הרלוונטי בסעיפי בקשתכם, נוצר בידי צה"ל", על כן נבקש את מירב ההתייחסות של צה"ל לסעיפי הבקשה המבקשים מידע שנוצר בידי צה"ל.

ו. כעת בחלוף כשנה מבקשתנו ונכח האמור מבוקש בזאת בהתאם לחוק חופש המידע, המידע העדכני המצוי ו/או שנוצר בידי הרשויות אותן הנכם מייצגים, כדלהלן:

ז. **תוכניות לסגני אלופים ומעלה**

בקובץ שצורף כאמור להודעת צה"ל, נכתב כי המכונים המורשים לחנך את קציני צה"ל בדרגות סא"ל ומעלה, הינם: בינייה (מסי ע"ר-580468544); המכון הישראלי לדמוקרטיה (מסי ע"ר-580180636); המכללה למדינאות (מסי ע"ר-580458438); המרכז לאתיקה בירושלים (מסי חל"צ-510673577); הרטמן (מסי חל"צ-511021156); מרכז טאוב (מסי חל"צ-511010019); פורום קהלת (מסי ע"ר-580553915); עמותת דרייב (מסי ע"ר-580530525); רופן המכללה הטכנולוגית (מסי ע"ר-580432136); רופן המרכז האקדמי (מסי ע"ר-580314193).

נכח האמור מבוקש בזאת המידע הבא:

ז.1. רשימה עדכנית של מכוני החינוך המורשים לחנך ו/או להדריך בצה"ל קצינים בדרגות סא"ל ומעלה.

2.ז. **מספר הפעמים** שבהם הוזמנו **חינוך ואו הדרכה**, על ידי חיל החינוך בצה"ל, בשנת 2020, מכל אחד ואחד מהמכונים הבאים: בינייה (מסי ע"ר-580468544); המכון הישראלי לדמוקרטיה (מסי ע"ר-580180636); המכללה למדינאות (מסי ע"ר-580458438); המרכז לאתיקה בירושלים (מסי חל"צ-510673577); הרטמן (מסי חל"צ-511021156); מרכז טאוב (מסי חל"צ-511010019); פרום קהלת (מסי ע"ר-580553915); עמותת דרייב (מסי ע"ר-580530525); רופין המכללה הטכנולוגית (מסי ע"ר-580432136); רופין המרכז האקדמי (מסי ע"ר-580314193).

3.ז. **מספר הפעמים** שבהם הוזמנו על ידי חיל החינוך בצה"ל **מרצים**, בשנת 2020, **מכל מכון** מהמכונים הבאים: בינייה (מסי ע"ר-580468544); המכון הישראלי לדמוקרטיה (מסי ע"ר-580180636); המכללה למדינאות (מסי ע"ר-580458438); המרכז לאתיקה בירושלים (מסי חל"צ-510673577); הרטמן (מסי חל"צ-511021156); מרכז טאוב (מסי חל"צ-511010019); פרום קהלת (מסי ע"ר-580553915); עמותת דרייב (מסי ע"ר-580530525); רופין המכללה הטכנולוגית (מסי ע"ר-580432136); רופין המרכז האקדמי (מסי ע"ר-580314193).

4.ז. **שמות המרצים** שהוזמנו על ידי צה"ל בכל שנה בשנה 2020, **מכל מכון** מהמכונים הבאים: בינייה (מסי ע"ר-580468544); המכון הישראלי לדמוקרטיה (מסי ע"ר-580180636); המכללה למדינאות (מסי ע"ר-580458438); המרכז לאתיקה בירושלים (מסי חל"צ-510673577); הרטמן (מסי חל"צ-511021156); מרכז טאוב (מסי חל"צ-511010019); פרום קהלת (מסי ע"ר-580553915); עמותת דרייב (מסי ע"ר-580530525); רופין המכללה הטכנולוגית (מסי ע"ר-580432136); רופין המרכז האקדמי (מסי ע"ר-580314193).

5.ז. עלות ההתקשרות והסכומים ששילמו משרד הביטחון /או צה"ל בשנת 2020, לכל אחד ואחד מהמכונים הבאים: בנייה (מסי ע"ר-580468544); המכון הישראלי לדמוקרטיה (מסי ע"ר-580180636); המכללה למדינאות (מסי ע"ר-580458438); המרכז לאתיקה בירושלים (מסי חל"צ-510673577); הרטמן (מסי חל"צ-511021156); מרכז טאוב (מסי חל"צ-511010019); פורום קהלת (מסי ע"ר-580553915); עמותת דרייב (מסי ע"ר-580530525); רופין המכללה הטכנולוגית (מסי ע"ר-580432136); רופין המרכז האקדמי (מסי ע"ר-580314193).

ח. תוכניות נוספות

בקובץ שצורף כאמור להודעת צה"ל, פורטה גם רשימת מכוני החינוך המורשים לחנך את חיילי וקציני צה"ל בדרגות השונות.

נוכח האמור מבוקש בזאת המידע הבא:

1. רשימה עדכנית של מכוני החינוך המורשים לחנך /או להדריך בצה"ל קצינים עד דרגת סרן.

2. רשימה עדכנית של מכוני החינוך המורשים לחנך /או להדריך בצה"ל קצינים עד בדרגת סרן ומעלה.

3. מספר הפעמים שבהם הוזמנו תוכניות חינוך /או הדרכה, על ידי חיל החינוך בצה"ל, בשנת 2020, מכל אחד ואחד מהמכונים הבאים: מורשת גבעת חביבה (מסי חל"צ-510490451); בית מורשה (מסי ע"ר-580110773); בית ספר שדה כפר עציון (מסי ע"ר-580293884); המעורר (מסי ע"ר-580322071); שיטים (מסי ע"ר-580459212); אתיקה-

פיתוח חשיבה ערכית(מסי עייר 512237629); המדרשה באורנים (מסי עייר 580003978);
המדרשה למנהיגות ציונית תבור (מסי עייר 580539716); המרכז הישראלי לכבוד האדם
(מסי חלייצ 513608505); חושיין (מסי חלייצ 513544494); מרכז יצחק רבין (מסי עייר
580279859); מרכז מורשת בגין (מסי עייר 580230001); מרכז פרס לשלום (מסי עייר
580288157); בינייה (מסי עייר 580652378).

4.ח. **מספר הפעמים** שבהם הוזמנו על ידי חיל החינוך בצה"ל **מריצים**, בשנת 2020, **מכל אחד**
ואחד מהמכונים הבאים להעביר תוכניות חינוך /או הדרכה לקציני צה"ל בדרגות **טוראי**
עד סרן: מורשת גבעת חביבה (מסי חלייצ 510490451); בית מורשה (מסי עייר
580110773); בית ספר שדה כפר עציון (מסי עייר 580293884); המעורר (מסי עייר
580322071); שיטים (מסי עייר 580459212); אתיקה-פיתוח חשיבה ערכית (מסי עייר
512237629); המדרשה באורנים (מסי עייר 580003978); המדרשה למנהיגות ציונית תבור
(מסי עייר 580539716); המרכז הישראלי לכבוד האדם (מסי חלייצ 513608505); חושיין
(מסי חלייצ 513544494); מרכז יצחק רבין (מסי עייר 580279859); מרכז מורשת בגין (מסי
עייר 580230001); מרכז פרס לשלום (מסי עייר 580288157); בינייה (מסי עייר
580652378).

5.ח. **מספר הפעמים** שבהם הוזמנו על ידי חיל החינוך בצה"ל **מריצים**, בשנת 2020, **מכל אחד**
ואחד מהמכונים הבאים להעביר תוכניות חינוך /או הדרכה לקציני צה"ל בדרגות **סרן**
ומעלה: מורשת גבעת חביבה (מסי חלייצ 510490451); בית מורשה (מסי עייר
580110773); בית ספר שדה כפר עציון (מסי עייר 580293884); המעורר (מסי עייר
580322071); שיטים (מסי עייר 580459212); אתיקה-פיתוח חשיבה ערכית (מסי עייר
512237629); המדרשה באורנים (מסי עייר 580003978); המדרשה למנהיגות ציונית תבור
(מסי עייר 580539716); המרכז הישראלי לכבוד האדם (מסי חלייצ 513608505); חושיין
(מסי חלייצ 513544494); מרכז יצחק רבין (מסי עייר 580279859); מרכז מורשת בגין (מסי
עייר 580230001); מרכז פרס לשלום (מסי עייר 580288157); בינייה (מסי עייר
580652378).

6.ח. **שמות המריצים** שהוזמנו על ידי צה"ל בשנת 2020, המשויכים לכל אחד ואחד מהמכונים
הבאים: מורשת גבעת חביבה (מסי חלייצ 510490451); בית מורשה (מסי עייר
580110773); בית ספר שדה כפר עציון (מסי עייר 580293884); המעורר (מסי עייר
580322071); שיטים (מסי עייר 580459212); אתיקה-פיתוח חשיבה ערכית (מסי עייר
512237629); המדרשה באורנים (מסי עייר 580003978); המדרשה למנהיגות ציונית תבור
(מסי עייר 580539716); המרכז הישראלי לכבוד האדם (מסי חלייצ 513608505); חושיין
(מסי חלייצ 513544494); מרכז יצחק רבין (מסי עייר 580279859); מרכז מורשת בגין (מסי
עייר 580230001); מרכז פרס לשלום (מסי עייר 580288157); בינייה (מסי עייר
580652378).

7.ח. עלות ההתקשרות והסכומים ששילמו משרד הביטחון /אז צה"ל בכל שנה מהשנים 2019-2020, לכל אחד ואחד מהמכונים הבאים: מורשת גבעת חביבה (מסי חלי"צ 510490451); בית מורשה (מסי ע"ר 580110773); בית ספר שדה כפר עציון (מסי ע"ר 580293884); המעורר (מסי ע"ר 580322071); שיטים (מסי ע"ר 580459212); אתיקה-פיתוח חשיבה ערכית (מסי ע"ר 512237629); המדרשה באורנים (מסי ע"ר 580003978); המדרשה למנהיגות ציונית תבור (מסי ע"ר 580539716); המרכז הישראלי לכבוד האדם (מסי חלי"צ 513608505); חושי"ן (מסי חלי"צ 513544494); מרכז יצחק רבין (מסי ע"ר 580279859); מרכז מורשת בגין (מסי ע"ר 580230001); מרכז פרס לשלום (מסי ע"ר 580288157); בנייה (מסי ע"ר 580652378).

לישראל	ההגנה	צבא
צה"ל	דובר	חטיבת
המידע	חופש	תא
073-3862229		טל':
תשפ"א	אדר	כ"ד
2021	מרץ	08

לכבוד,

שלום רב,

הנדון: בקשתך בנושא תכניות חינוך לאנשי קבע מדרגת סרן ומעלה

שלך: בקשת חופש מידע מיום 03 בדצמבר 2020

1. פנייתך בנושא שבנדון התקבלה בלשכתנו והועברה לקבלת התייחסות הגורמים המקצועיים. להלן התייחסותנו לבקשתך בהתאם לסעיפיה:
2. בראשית הדברים יובהר כי כלל הנתונים שיפורטו מתייחסים לנתונים שהתקבלו עד סיום רבעון ג' של שנת 2020, קרי, יום 30 בספטמבר 2020.
3. כן יובהר כי כלל הנתונים שיפורטו להלן ביחס לסעיפים ז' ו-ח' לפנייתך אינם מתייחסים לדרג הסא"ל ומעלה, ולדרג הסרנים ומעלה, שכן פילוחים אלה אינם מצויים בידינו מפאת אפיון המערכת. אלא לדרג הרס"ן ומעלה ודרגי הקצונה עד סרן. זאת, שכן יצירת הנתונים בפילוח המבוקש תעלה לכדי הקצאת משאבים בלתי סבירה.
4. ביחס לנתונים הנוגעים למספר הזמנות המרצים מהארגונים כאמור, יובהר כי במקרים רבים מוזמן מהמכון יום עיון, במסגרתו מגיעים מספר מרצים או מדריכים מאותו הארגון. בהקשר זה, יובהר כי הנתונים שיפורטו להלן מציגים את מספר המרצים שהוזמנו על-ידי המכונים, בהתאם לתיעוד הקיים במערכת.
5. **סעיפים ז(1), ח(1) ו-ח(2)** - להלן רשימת מכוני החינוך המורשים להשתתף בפעילויות חינוך או הדרכה לקצינים:

ז'1 - רשימת המכונים שמורשים להעביר תכני חינוך
יש לאן
המדרשה באורנים
אל סם
אסנט
בית ברל
יד לעד בית עדות מור" ציון-ניר גלים
בית העצמאות

בית התפוצות
בית טרזין
בית יגאל אלון
בית לוחמי הגטאות
בית מורשה
כפר עציון
בית קובי (ע"ש קובי איכלבום הי"ד)
גבעת התחמושת-מורשת צה"ל
גורם אנושי
גשר (מפעלים חינוכיים)
דרכי אבות (ירושלים)
הליגה נגד השמצה
המועצה לישראל יפה
המכון הישראלי לדמוקרטיה
המכון למורשת בן גוריון
המעורר
המרכז הישראלי לכבוד האדם
משכנות שאננים בירושלים בע"מ
המרכז לניהול ואימון על פי ערכים
העמותה הישראלית להיסטוריה צבאית (אוני' אריאל)
הקרן למורשת הכותל המערבי
זהות מקום
חוש"ן
חינוך במעשה
יד יצחק בן צבי
יד לשריון - לטרון
יד מרדכי
ישראל כל אחד יכול
מדרשת חיספין
מוזיאון א"י תל-אביב
מוסררה
מורשת גבעת חביבה
מכון פוירשטיין
מכון רופין (מרכז אקדמי)
מליץ (אג"י מלי"ץ-המכ"י לחינוך יהודי ציוני)
העמותה ללימודי טלוויזיה ותקשורת
מערת הפלמ"ח (משמר העמק קבוץ)
מרחבים - בינה

מרטון יוזמות חינוכיות
מרכז הרצל
מרכז יצחק רבין (לחקר ישראל)
מרכז מורשת בגין
מרכז משמעויות (עירית קרית מוצקין)
משואה (יד לחברי תנועות הנוער הציוני)
נאות קדומים (בע"מ)
סקיוריטיץ' בע"מ
עיר דוד(א.ל.ע.ד)
מכון דרייב בע"מ (מצוי הפוטנציאל)
עתיד במדבר(ע"ר)
פארק אריאל שרון
רטורנו (ע"ר)
שיטים (ע"ר)
שם עולם (מכון שואה ואמונה - שם עולם לעיון)
שמיים (עסק חברתי בע"מ)
אתיקה - פיתוח חשיבה ערכית
בשביל החינוך
בית אביחי
קוביית רוטשילד (אוניברסיטת בן גוריון בנגב)
הספרייה הלאומית
מרכז פרס לשלום
עמותת נווה מלכישוע
דרך הכפר
המדרשה למנהיגות ציונית תבור
בית ספר שדה שער הגיא (רמות שפירא)
פורום קהלת
הרטמן
בית ספר שדה - שדה בוקר
מכון הרעות
המכללה למדינאות
מנהלת עיר עולם-ת"א
מדרשת ליהדות ולימודי א"י מדרשת שומרון (מרכז סיור ולימוד שומרון)
מסע ישראלי חיבור דרך ארץ (ע"ר)
המועצה לשימור אתרי מורשת בישראל
החברה להגנת הטבע
I LOVE BASH
אולפן אור

6. **סעיף ז(2)-** להלן מספר הפעמים שבהם הזמין חיל החינוך תכניות חינוך או הדרכה לדרג הרס"ן ומעלה מהמכונים המפורטים בבקשה בשנת 2020 :

מספר הפעמים שהוזמנו תכני חינוך והדרכה לדרג רס"ן ומעלה	
מכון	2020
בינ"ה (מרחבים)	34
המכון הישראלי לדמוקרטיה	0
המכללה למדינאות	0
המרכז לאתיקה בירושלים	0
הרטמן	4
מרכז טאוב	0
פורום קהלת	0
עמותת דרייב	9
רופין	2

7. **סעיף ז(3)-** להלן מספר הפעמים שהוזמנו מרצים (בלבד) לדרג הרס"ן ומעלה מהמכונים המפורטים בבקשה בשנת 2020 :

מספר הפעמים שהוזמנו מרצים לדרג הרס"ן ומעלה	
מכון	2020
בינ"ה (מרחבים)	22
המכון הישראלי לדמוקרטיה	0
המכללה למדינאות	0
המרכז לאתיקה בירושלים	0
הרטמן	4
מרכז טאוב	0
פורום קהלת	0
עמותת דרייב	6
רופין	4

8. **סעיפים ז(4) וח(6)-** לאור העובדה ששמות המרצים לא מתועדים במערכת המידע, הפילוח המבוקש יצריך בדיקה מול מכוני החינוך, כן יצוין כי על מנת להעביר מידע חלקי בנושא יהיה על צה"ל לבדוק באופן פרטני מול גורמים רבים האם קיים תיעוד פרטני כלשהו בנושא, פעולה העולה כדי הקצאת משאבים בלתי סבירה. על כן, לא נוכל למסור לידיך את המידע המבוקש, זאת בהתאם לסעיפים 8(1) ו-8(3) לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 (להלן: "החוק").

9. **סעיפים ז(5) ו-ח(7)-** ההתקשרויות בנושא מנוהלות על-ידי משרד הביטחון, על כן נפנה אותך למשרד הביטחון לקבלת המידע המבוקש, וזאת בהתאם לסעיף 8(5) לחוק.

10. **סעיף ח(3)** - להלן מספר הפעמים הכולל שבהם הזמין חיל החינוך תכניות חינוך או הדרכה לקצינים מהמכונים המפורטים בבקשה בשנת 2020. נבחר כי הנתונים המצויים בידי צה"ל מתייחסים לכל הפעמים שבהם הוזמנו תכניות חינוך או הדרכה ממכונים אלו בשנים המפורטות, ללא חלוקה לדרגות.

מספר הפעמים שהוזמנו תכני חינוך ממכונים (כלל הפעילויות)	
מכון	2020
מורשת גבעת חביבה	0
בית מורשה	108
בית ספר שדה כפר עציון	14
המעורר	43
שיטים	14
אתיקה - פיתוח חשיבה ערכית	4
המדרשה באורנים	0
המדרשה למנהיגות ציונית תבור	36
המרכז הישראלי לכבוד האדם	38
חוש"ן	0
מרכז יצחק רבין	10
מרכז מורשת בגין	2
מרכז פרס לשלום	14
בינ"ה (מרחבים)	34

11. **סעיף ח(4)** - להלן מספר הפעמים שהוזמנו מרצים (בלבד) מהמכונים המפורטים בבקשה לקצינים עד דרג הסרן בשנת 2020:

מספר הפעמים שהוזמנו מרצים (בלבד) ממכונים עד דרג הסרן	
מכון	2020
מורשת גבעת חביבה	0
בית מורשה	6
בית ספר שדה כפר עציון	2
המעורר	8
שיטים	5
אתיקה - פיתוח חשיבה ערכית	1
המדרשה באורנים	0
המדרשה למנהיגות ציונית תבור	24
המרכז הישראלי לכבוד האדם	23
חוש"ן	0
מרכז יצחק רבין	3
מרכז מורשת בגין	0

0	מרכז פרס לשלום
4	בינ"ה

12. **סעיף ח(5)** - להלן מספר הפעמים שהוזמנו מרצים (בלבד) מהמכונים המפורטים בבקשה עבור דרג הרס"ן ומעלה בשנת 2020:

מספר הפעמים שהוזמנו מרצים (בלבד) ממכונים עבור דרג הרס"ן ומעלה	
2020	מכון
0	מורשת גבעת חביבה
0	בית מורשה
1	בית ספר שדה כפר עציון
1	המעורר
2	שיטים
0	אתיקה - פיתוח חשיבה ערכית
0	המדרשה באורנים
5	המדרשה למנהיגות ציונית תבור
2	המרכז הישראלי לכבוד האדם
0	חוש"ן
1	מרכז יצחק רבין
1	מרכז מורשת בגין
0	מרכז פרס לשלום
16	בינ"ה

בברכה,

סא"ל   מיקה   ליפשיץ
 רע"ן   אסטרטגיה
 ב/דובר צה"ל והממונה על חופש המידע בצה"ל